

Nieuwsflits

Nieuwsflits 18, september 2018

Beste KKNN-ers,

Huisarts gezocht! Zeker in krimpgebieden niet makkelijk als de oude dorpsdokter vertrekt. Maar het biedt ook kansen om samen met andere zorgpartners en de lokale gemeenschap een andere zorgpraktijk in te richten. 'Kopieer dan vooral niet een succesvolle praktijk, maar bedenk en organiseer eerst je eigen zorgvisie' beveelt Wilma Wolf aan. Ze schreef een handzaam boek voor huisartsen en iedereen die zich met zorg (op het platteland) bezighoudt.

Bijzonder hoogleraar Bevolkingsdaling en Leefbaarheid in Noord-Nederland aan de Rijksuniversiteit Groningen, Bettina Bock keek over de grens in Japan, waar vergrijzing en een leeg platteland voor forse uitdagingen zorgen. Ze hoorde bijvoorbeeld over een hometown belasting, waar een deel van je belastingcenten ook gaat naar de plaats waar je vandaan komt. Interessant voor Noord-Nederland?

Kennisdelen binnen het noorden, met een blik over de grenzen en naar de rest van Nederland blijft de focus van het KKNN. Uit de enquête voor de zomer binnen het netwerk blijkt dat u dat ook nog steeds waardeert. Zo leest u met plezier en belangstelling de Nieuwsflitsen.

Dank u wel en veel plezier met deze Nieuwsflits!

Elly van der Klauw
Projectleider KKNN

Beste Praktijken

De huisarts als visionair

'Help de dokter verzuip!' Zo luidt de titel van de populaire roman van Toon Kortooms over de avonturen van een plattelandsdokter. Voor de hedendaagse huisarts die zich op het platteland wil vestigen, dreigt een zelfde lot. Immers door de veranderde gezondheidszorg moet de huisarts heel wat meer bieden dan eerstelijnszorg alleen. Het betrekken van de juiste vorm van huisvesting vergt een gedegen keuzeprocess. 'Een aankomend (plattelands)huisarts kan niet zonder zorgvisie', aldus Wilma Wolf van het Kenniscentrum NoorderRuimte. Zij deed onderzoek onder huisartsen in Noord-Nederland en schreef het boek **Beste Praktijken**.

Door Eduard van den Hoff

De druk op de huisartsenpraktijk is de laatste jaren enorm toegenomen door veranderingen in de jeugd- en ouderenzorg, de GGZ-zorg, nieuwe technologische ontwikkelingen en de verschuiving van tweede- naar eerstelijnszorg. De huisarts kan het niet meer allemaal alleen. Hij heeft meer nodig dan de oude, vertrouwde doktersassistente alleen. Hulp kan hij krijgen van praktijkondersteuners. Dit zijn in veel gevallen gespecialiseerde verpleegkundigen (soms met een masteropleiding) die zelfstandig, maar onder supervisie van de arts, patiënten behandelen.

Zoektocht

De huisarts kan ook kiezen voor een samenwerkingsverband met medisch specialisten, zoals een chirurg. Die kan bijvoorbeeld eens in de week lichte ingrepen verrichten in de huisartsenpraktijk. Zo doet de tweedelijnszorg zijn intrede binnen de

- De huisarts heeft nogal wat complexe vragen te beantwoorden -

huisartsenpraktijk. Of kiest de huisarts er liever voor onder één dak te werken met een fysiotherapeut? Er zijn dus nogal wat complexe vragen te beantwoorden, zeker voor de startende huisarts. Volgens Wolf is er dan ook een (gezamenlijk gedragen) zorgvisie nodig, op basis waarvan de huisarts zijn organisatie inricht. Nog vóór de zoektocht naar passende huisvesting kan beginnen. Helaas gebeurt het maar al te vaak dat huisvesting als uitgangspunt dient voor de samenwerkingsverbanden, en niet de zorgvisie.

Krimpgebieden

Aan de basis van alle complexe vragen ligt uiteraard een omgevingsanalyse. Meestal is de zorgbehoefte overal hetzelfde, maar kan de mix behoorlijk verschillen. In krimpgebieden is sprake van dubbele vergrijzing: daar neemt de populatie steeds

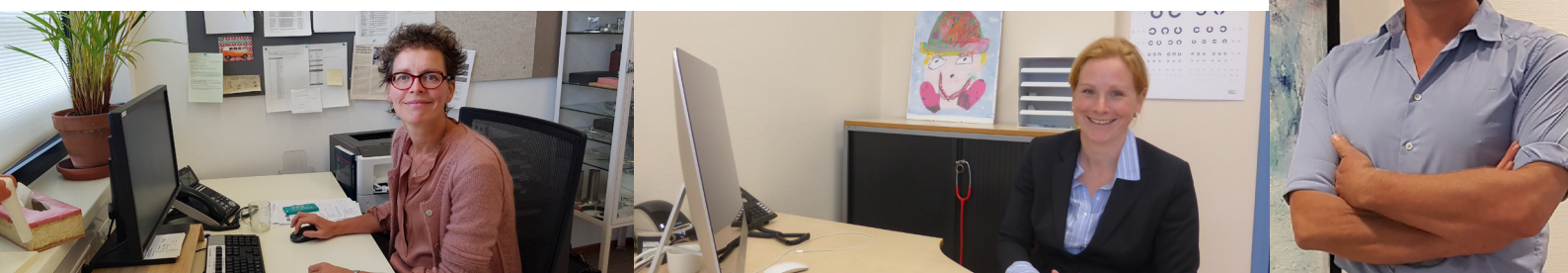
Kennisnetwerk Krimp Noord-Nederland

ouder wordende ouderen flink toe. Ook komt er meer alcoholisme en laaggeletterdheid voor dan in andere gebieden. En zijn er meer gevallen van COPD, obesitas, diabetes en hart- en vaatziekten.

Broedplaats voor nieuwe ideeën

Heeft de arts zijn omgevingsanalyse gemaakt en is er een zorgvisie ontwikkeld, dan spelen er ook nog andere problemen. Krimpgebieden zijn immers niet heel erg in trek als vestigingsgebied voor nieuwe zorgverleners. Gelukkig is er vaak wel sprake van een sterke cohesie binnen de gemeenschap. Er kunnen mooie samenwerkingsverbanden ontstaan tussen bijvoorbeeld de bewonersvereniging en de huisarts. Zoals in Wedde: de bewonersvereniging treedt daar op als 'poortwachter'. Pas als blijkt dat de hulpbehoefte een echte zorgvraag is, wordt de huisarts ingeschakeld. En zo zijn er meer mooie voorbeelden beschreven in het boek van Wilma Wolf. Zij noemt de krimpgebieden een broedplaats voor nieuwe ideeën die een inspiratie vormen voor anderen. Beste Praktijken is een 'must read' voor elke (startende) huisarts in Noord-Nederland, maar ook buitengewoon interessant voor iedereen die betrokken is bij de gezondheidszorg op het platteland.

Beste Praktijken is bij voorinschrijving tegen een gereduceerd bedrag te bestellen.

Drie huisartsen die zijn geïnterviewd voor het boek 'Beste Praktijken'. V.l.n.r. huisarts de Haan uit Franeker, Prak uit Musselkanaal en Mulder uit Zweeloo.

Huisarts moet in roerige tijden op zoek naar rust en reflectie

Onze samenleving is in transitie. Dat vergt organisatorische veranderingen. Ook binnen de huisartsenpraktijk. 'De 'ouderwetse dorpsdokter' kan zich nog wel even handhaven', denkt dr. Louis Polstra, lector aan de Hanzehogeschool Groningen. 'Maar er zullen zich wel steeds meer patiënten met 'internetvoorkennis' bij hem melden. En kan hij de steeds complexere zorgvragen nog wel in z'n eentje aan?' Kortom de huisarts moet op den duur wel omschakelen en aanhaken bij de transitie, anders valt hij om.

Door Eduard van den Hoff

Criticaster of medespeler?

De strategische visie is ook nodig om mee te bewegen met de transitie van de samenleving: er wordt anders gedacht over organisaties, omgangsvormen, gedragingen, wetten en regels. 'De huisarts moet bedenken hoe hij in het veranderingsproces staat', vindt Polstra. 'Toekijkend en afwachtend? Als criticaster vanaf de zijlijn commentaar leverend? Of als medespeler de ontwikkelingen proberen te beïnvloeden?'

Boterham

Ziektekostenverzekeringen hebben ook invloed op de praktijkvoering. Complexe hulpvragen vergen een goede regie en afstemming tussen professionele en informele hulp. De huisarts kan de spin in het web zijn. Maar die 'regisseurtijd' wordt niet vergoed. 'Moet je het dan maar niet doen?', stelt Polstra. 'De vergoedingen vanuit het zorgstelsel verdienen een discussie. Elke huisarts moet een (goede) boterham kunnen verdienen.'

Leegloop van het Japanse platteland

‘Japan is hét voorbeeld van vergrijzing van het platteland.’ stelt Bettina Bock, bijzonder hoogleraar Bevolkingsdaling en Leefbaarheid in Noord-Nederland aan de Rijksuniversiteit Groningen. In de maanden mei en juni jl. gaf zij vijf weken colleges in Japan aan de universiteit van Kyoto, over ‘plattelandontwikkeling in tijden van verstedelijking’.

Door Lucinde Terluin

De kopzorgen van Japanners

De verstedelijking in Japan is anders dan in Nederland. Hier is alles relatief makkelijk bereikbaar, maar in Japan is een groot deel van het land voorzien van gebergte. Hierdoor is het Japanse platteland lastig bereikbaar en zijn sommige delen behoorlijk geïsoleerd geraakt.

En dat is een groot probleem. Want naar verwachting zal het bevolkingsaantal in Japan verder dalen en daardoor zal de helft van de dorpen en kleine steden gaan verdwijnen. Niet alleen is dit gevaarlijk voor de cultuur en de identiteit van Japan, ook materieel gezien is dit een groot gevaar: wanneer de bergen en de bossen van Japan niet goed worden onderhouden is er grote kans op aardverschuivingen. Daarnaast daalt volgens sommige wetenschappers de voedselzekerheid omdat veel landbouwbedrijven geen opvolger hebben. Deze ontwikkeling maakt de bewoners van Japan kwetsbaar en geven wetenschappers de nodige kopzorgen.

De doorgeslagen dynamiek van de grote stad

Langzaam maar zeker lijkt wel een tegendruk vanuit de bevolking te ontstaan, een verlangen naar een alternatieve levenswijze. Want zoals een grote stad betaamt is het leven daar jachtig en druk. Alles moet meer zijn, alles gaat snel en alles moet in een overtreffende trap. Daardoor wordt de kwaliteit van leven aangetast en dat zijn sommige jonge Japanners beu. Daarnaast blijven natuur en platteland belangrijk voor de culturele identiteit van Japan. ‘Ondanks dat Japan zo verstedelijkt is wordt het landelijke leven echt gezien als een belangrijk element van de cultuur en Japanse identiteit.’ zegt Bettina.

Gemeentes doen daarom een belangrijke bijdrage voor het behoud van een vitaal platteland: inwoners die bereid zijn om naar het platteland te verhuizen, het land op te bouwen en informele zorg te verlenen aan ouderen krijgen een financiële beloning. Professor Bock: ‘Het is een constructie waar ik nog meer over te weten wil komen, Het is zeker ook niet 1-op-1 over te nemen in Nederland, maar het is absoluut een bron van inspiratie.’

Hometown tax

Tijdens haar bezoek aan Japan was Bettina zeer gecharmeerd van de zogenaamd Hometown tax die ze in Japan hanteren. Furusato nōzei is een systeem in de belastingwetgeving die inwoners de mogelijkheid geeft om een deel van de belasting niet te betalen aan de gemeente van de huidige woonplaats, maar aan de gemeente van hun hometown. ‘Zo kun je bijdragen aan de financiën van thuis en uitdrukking geven aan je gevoel van verbondenheid en solidariteit met de plek waar je vandaan komt. En daaruit blijkt weer dat de liefde voor en verbondenheid met het platteland nog steeds sterk verankerd zijn in de Japanse cultuur, ondanks de hoge mate van verstedelijking.’

Agenda

Donderdag 27 september 2018

Krimpcafé: Over de grens

Winschoten

[meer info](#)

Donderdag 15 november 2018

Inspiratiecongres BZK: ‘Van

Krimp naar Kracht’

regio Midden Nederland

[meer info](#)

Eén van de gebergtes in Japan die het platteland lastig bereikbaar maakt. Foto: Bettina Bock